

N:o 2.

Ank. till Riksd. Kansli den 8 Maj 1876, kl. 8 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt förslag om ändring i gällande stadgande rörande Justitie-ombudsmannens skyldighet att under svår sjukdom eller annat laga förfall till suppleanten afstå halfva lönen.

Uti en inom Första Kammaren väckt och till Stats-Utskottet remitterad motion (N:o 46) har Herr *N. S. von Koch*, med föranledande deraf att innevarande Riksdag bestämt aflöningen för Konungens Justitiekansler till 8,000 kronor, som fördelats i lön 6,000 kronor och tjänstgöringspenningar 2,000 kronor, andragit, att stadgandet i 97 § Regeringsformen, det "Riksdagens Justitieombudsman, så länge han embetet innehafver, skall i alla afseenden anses lika med Konungens Justitiekansler," städse ansetts innebära, att dessa embetsmän skulle åtnjuta lika aflöning, hvarför ock Stats-Utkottet, så snart någon ändring skett i Justitiekanslerens aflöning, infört samma ändring uti den § af Riksgäldskontorets reglemente, som handlade om Justitieombudsmannen tillkommande löneförmåner, och detta utan att någon motion eller framställning i ämnet föregått. Samma förfarande vore därför äfven nu att förvänta.

Bland skälen till den i senare tider införda fördelning af löneinkomster i lön och tjänstgöringspenningar vore äfven det, att genom en sådan anordning i allmänhet på förhand bestämdes huru mycket den, som vid den ständige tjensteinnehafvarens förfall förestode embetet eller tjensten, skulle åtnjuta i ersättning därför. Men då 25 § af den för Justitieombudsmannen gällande instruktion föreskrefve, att Justitieombudsmannen skulle till den, som tjensten bestrede, under det Justitieom-

budsmannen vore af svår sjukdom eller annat laga förfall hindrad att sitt embete förestå, *afträda hälften af sin egande lön*, måste, derest Justitieombudsmannens aflöning blefve delad i lön och tjänstgöringspenningar, tvekan uppstå, huru detta stadgande rätteligen borde tillämpas.

En förklaring öfver nämnda stadgandes rätta förstånd under nu inträffade förändrade förhållanden vore följaktligen af nöden; och då härjemte samma stadgande, att en tjänsteman skulle till sin ställföreträdare afstå halfva lönen — en, så vidt motionären kände, i vår lagstiftning ensam stående föreskrift — vore särdeles obilligt, samt ostridigt torde vara, att Justitiekanslern, lika litet som hvarje annan embets- eller tjänsteman, vid inträffande lika beskaffadt förfall, från 1877 års början vore skyldig afstå till sin ställföreträdare mera än de under aflöningen inbegripna tjänstgöringspenningarne, syntes ej mindre den omförnälda likställigheten emellan Justitiekanslern och Justitieombudsmannen, än ock rättvisa och billighet fordra, att Justitieombudsmannen icke förbundes till sin ställföreträdare afstå mera än tjänstgöringspenningarne för den tid förfallet räckte. Det måste ock anses olämpligt, att ett sådant stadgande som det ifrågavarande hade sin plats i instruktionen för Justitieombudsmannen. Det tillhörde väl snarare de föreskrifter rörande Justitieombudsmannens aflöning, som förekommo i reglementet för Riksgäldskontoret, hvarifrån aflöningen utbetaltes.

Den 25 § af instruktionen för Justitieombudsmannen lyder sålunda:

“Skulle Justitieombudsmannen finna sig af svår sjukdom eller annat laga förfall hindrad att sitt embete förestå, ege han rätt att, till tjänstens förrättande under laga förfalltiden, påkalla den man Rikets Ständer, likmätigt Regeringsformens 98 §, utsett att honom efterträda, i fall han, innan nästinfallande riksdag, med döden afginge; skolandes till honom, under det han sålunda tjänsten bestrider, Justitieombudsmannen afträda hälften af sin egande lön.“

På grund af hvad ofvan blifvit anfördt, har motionären föreslagit, att ur nyss intagna § af instruktionen för Justitieombudsmannen måtte uteslutas sista meningen, eller orden: “skolandes till honom, under det han sålunda tjänsten bestrider, Justitieombudsmannen afträda hälften af sin egande lön;“

och att i stället uti den § af Riksgäldskontorets reglemente, som handlar om Justitieombudsmannens löneförmåner, måtte införas ett stadgande af ungefärligen följande lydelse: Under den tid Justitieombudsmannen är af svår sjukdom eller annat laga förfall hindrad att embetet förestå och embetet förty utöfvas af den man Riksdagen utsett att Justitieombudsmannen

etterträda, skall denne åtnjuta de under Justitieombudsmannens aflöning inbegripna tjänstgöringspenningar.

Enär sålunda i motionen ifrågasattes ändring i den för Justitieombudsmannen gällande instruktion af den 1 Mars 1830, har Stats-Utskottet ansett nödigt att för motionens handläggning begära sammanträde med Lag-Utskottet; och sedan deputerade från begge Utskotten blifvit i enlighet med 47 § Riksdagsordningen utsedde, har det sålunda Sammansatta Utskottet tagit frågan i öfvervägande.

Såsom af motionen synes, utgår motionären från den förutsättningen, att aflöningen för Justitiekanslern och Justitieombudsmannen ej blott till beloppet, utan äfven i alla andra afseenden borde vara lika. En sådan slutsats kan Utskottet ej draga ur det åberopade stadgandet i Regeringsformen, att Justitieombudsmannen skall "anses lika" med Justitiekanslern, med hvilket stadgande knappast läser hafva afsetts att meddela någon bestämmelse om aflöningen, men väl om kompetens, samhällsställning och dylikt.

Mellan de två ifrågavarande embetsmännen finnas ock sådana olikheter att aflöningen synes kunna vara för den ene fördelad i lön och tjänstgöringspenningar, utan att sådant ovilkorligen behöfver påkalla en lika fördelning af den andres aflöning. För ifrågavarande fördelning i afseende å Justitiekanslern ligger till grund bland annat hans rätt till pension, jemte andra förhållanden, som i afseende å på stat uppförda aflöningar förekomma. Justitieombudsmannen åter, som är underkastad årliga omval, är närmast att jemföra med Riksdagens öfrige förtroendemän, dess Fullmäktige i Banken och Riksgäldskontoret; hvarför ock hans aflöning mera närmar sig ett arfvode än en sådan aflöning på stat, som för Justitiekanslern finnes bestämd.

Den af motionären föreslagna bestämmelse, att Justitieombudsmannens ställföreträdare ej skulle för sin tjänstgöringstid erhålla mera än tjänstgöringspenningarne, utgörande en fjerdedel af aflöningen i dess helhet, torde ock måhända göra det för lämplige personer svårt att mottaga ett dylikt uppdrag, som kunde komma att under möjligen längre tid för dem medföra ett ansträngdt och ansvarsfullt arbete mot en ytterst ringa vederläggning.

På dessa skäl och då den af motionären särskildt ifrågasatta öfverflyttning från instruktionen för Justitieombudsmannen till Riksgäldskontorets reglemente af stadgandet om Justitieombudsmannens skyldighet att vid förfall afträda någon viss bestämd del af sin aflöning ej i och för sig synes vara af den vigt att endast för denna fråga torde böra påkallas något Riksdagens beslut med deraf föranledd promulgation af Kongl. Maj:t be-

träffande ändringen i den utaf Kongl. Maj:t kungjorda instruktionen, hemställer det Sammanatta Utskottet, som icke funnit motionen föranleda något förslag i afseende å *beloppet* af Justitieombudsmannens aflöning,

att Herr von Kochs omförmälda motion icke må bifallas.

Stockholm den 8 Maj 1876.

På Sammanatta Utskottets vägnar:

L. NORDENFELT.

Reservationer:

af Herrar *L. M. Nordenfelt*, *C. Petre*, Friherre *F. C. Wrede* och *J. M. Lindgren*, hvilka anförde:

“Det torde medgifvas att Justitieombudsmannen, som enligt grundlagen skall i alla afseenden anses lika med Konungens Justitiekansler, i öfverensstämmelse med detta bud vunne, beträffande löneförmånerna, mera likställighet, om hans aflöning, på sätt för Justitiekanslern nyss egt rum, fördelades i lön 6,000 kronor och tjänstgöringspenningar 2,000 kronor med bestämmelse derjemte att Justitieombudsmannen, om han finge förfall och hans suppleant således komme att bestrida tjensten, ej skulle vara skyldig att af sina löneinkomster afstå mera än så stor del af tjänstgöringspenningarna, som å tiden belöpte. Sådan anordning komme äfven i öfverensstämmelse med hvad Riksdagen redan i allmänhet för alla andra rikets embets- och tjänstemän, som kommit å ny lönestat, beslutat. Genom att sålunda lemna Justitieombudsmannen samma rätt till aflöningen komme visserligen hans suppleant att, om denne till tjänstgöring inkallades, derföre erhålla lägre ersättning än den för Justitieombudsmannen nu gällande instruktion innehåller; men enär sådant vore af föga betydelse, om suppleanten har äfven egen lön på stat att anlita, samt befattningen, som genom val årligen tillsättes, i allt fall torde vara af beskaffenhet att genom den ifrågasatta lägre ersättningen någon svårighet för samma befattnings behöriga uppehållande ej gerna är att

förmoda, kunna vi ej inse hinder möta att bereda Justitieombudsmannen den föreslagna likställigheten i hans löneförmåner.

Vi få således vördsamt hemställa,

1:o att Herr von Kocks förevarande motion må af Riksdagen bifallas.

Vidare och under förutsättning af bifall härtill få vi hemställa,

2:o att åt Stats-Utskottet och Lag-Utskottet må uppdragas att, hvarterda i hvad på det ankommer, tillse iakttagande af de ändringar i reglementet för Riksgäldskontoret samt instruktionen för Justitieombudsmannen, som af beslutet må blifva en följd"; samt

af Herr *A. L. F. Torpadie*.
